

vattenvårdskommitté

Handläggare

Ekolog

Olle Nordell

Datum 2012-03-27

Beteckning

Underlag för bildande av Vattenråd i Saxån-Braåns avrinningsområde, inklusive småbäckar vid kusten

Utgångspunkter

Diskussioner om att bilda vattenråd pågår runt om i landet och många vattenråd har bildats. Det finns inga bestämda regler för hur ett vattenråd skall organiseras utan det kan anpassas efter områdets förutsättningar. Organisationsformerna varierar och bland formerna nämns t ex (ref 1): ideell förening, ekonomisk förening, arbetsgrupp under vattenvårdsförbund och nätverk. I Skåne har de flesta vattendrag bildat eller håller på att bilda vattenråd.

Som en del i genomförandet av ramdirektivet för vatten har det uppkommit ett behov av att bilda samverkansorgan med avrinningsområden som geografisk gränsdragning. Med samverkan avses ett informellt samarbete mellan olika aktörer i ett avrinningsområde som bl a kan ske innan vattenmyndigheten tar fram ett slutgiltigt förslag som skickas för samråd (den lagstadgade process där vattenmyndigheten innan beslut efterfrågar synpunkter från de som berörs).

Vattenmyndigheten i Södra Östersjön beskriver ett vattenråd enligt nedan: ”Vattenförvaltningsarbetet styrs av vattenförvaltningsförordningen SFS 2004:660 som är en följd av EU:s ramdirektiv för vatten). Vattenrådet deltar i diskussioner och förberedelser om hur vattenresursen ska hanteras, samt arbetet med vattenförvaltningen såsom kartläggning, framtagande av miljökvalitetsnormer, undantag, åtgärdsprogram, förvaltningsplan, övervakning och ekonomisk analys. Ett vattenråd åtar sig rollen som samverkansorgan inom avrinningsområdet och fungerar som en kanal mellan ansvariga myndigheter, berörda aktörer och allmänhet. ...” (Information från Vattenmyndigheten i Södra Östersjön 2008-07-03.)

Vidare påpekas på vattenmyndighetens hemsida:

”Aktiva och väl fungerande vattenråd har förutsättningar att bli en viktig och inflytelserik röst i den samverkan som föregår beslut i vattenförvaltningsfrågor. Ett förslag som passerat genom ett vattenråd får en oerhörd styrka genom att det är väl förankrat bland berörda aktörer.”

I EU:s Ramdirektiv för vatten eller Förordningen (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön nämns inte begreppet ”Vattenråd”. Dock framhålls det att samråd med berörda skall genomföras inför beslut som rör förvaltningen av vatten. Vidare skall vattenmyndigheten planera sitt arbete så att det möjliggör och uppmuntrar deltagande av alla som berörs av förvaltningen av kvaliteten på vattenmiljön. Ett vattenråd kan således vara ett pragmatiskt organ för vattenmyndig-

heten att samråda med och för att ta tillvara kunskap/erfarenheter, synpunkter och ambitioner på lokal nivå. Vattenmyndigheten får en praktisk kanal till de berörda i avrinningsområdet och de berörda får en kanal till Vattenmyndigheten. Tilläggas bör är att Vattenmyndighetens beslut om förvaltningen av kvaliteten på vattenmiljön får inte överklagas.

Från Vattenmyndigheten påpekas att inför remissyttranden behöver vattenrådet inte uppnå konsensus utan alla synpunkter är viktiga att fånga upp. Vidare poängteras att även grundvatten och kustvatten skall behandlas.

Ytterligare information finns på hemsidan och ett flertal skrifter. Aktuell information har tagits fram till "Vattenrådets dag" den 22 mars, se referens 2 och 3.

Inför bildande av vattenråd

Vattenmyndigheten listar bl a nedanstående punkter att behandla inför ett bildande av ett vattenråd:

1. Geografisk avgränsning

I Saxån-Braåns avrinningsområde har 5 vattenförekomster pekats ut. Avrinningsområdet har i praktiken 7 st delavrinningsområden och 54 mindre avrinningsområden kan identifieras. Småbäckarna Vålåran och Sandåkerbäcken i söder samt Säbybäcken och Wallabäcken i norr, som alla mynnar direkt i havet, bör ingå i avrinningsområdet. Rååns vattenförbund har uttryckt intresse för att ta hand om Rydebäcken i norr. I utredningen om Kävlingeåns vattenråd påpekas lämpligheten att ta in Marbäcken och Hofterupsbäcken. Därmed är endast mindre landområden utan vattendrag utan täckning.

Inom det geografiska området kan det organiseras lokala arbetsgrupper (lokala vattenråd) enligt vattenförekomsterna eller de 7 delavrinningsområdena. Vidare kan det även bildas arbetsgrupper kring teman som fiske eller övergödning.

2. Sammansättning/medlemmar/aktörer

Vikten framhålls av att det blivande vattenrådet har representation från alla de typer av verksamheter eller intresse som kommer att beröras av de kommande diskussionerna och besluten. För Saxån-Braån kan bl a följande antas vara berörda: lokala miljömyndigheter, Jordägarförbundet, lokalavdelningar av LRF och småbrukarnas riksförbund, byalag, naturskyddsföreningar, fritidsorganisationer, större markägare, fiskeföreningar, vägverket, samt olika kommunala organ som VA-verksamhet, reningsverk, strategi- och planfunktioner. Det årliga bidrag till finansiering som antyds från vattenmyndighetens sida är ca 45 000 kr Ytterligare finansiering kan erhållas genom medlemsavgifter om så bedöms lämpligt. Det kan dock utestänga grupperingar t ex byalag och naturskyddsföreningar. Grupperingar som vill bli medlemmar bör ansöka om det och medlemsförteckning bör uppdateras årligen.

3. Handlingsplan

För att vattenrådet ska fungera som den grupp av lokala kompetenser i de olika momenten av förvaltningsplanen som vattenförvaltningen innebär behöver vattenrådet tillsammans med Länsstyrelser arbeta med följande delar:

- [Kartläggning och analys. (Kartläggningen är i stort utförd).
- [Miljö kvalitet: Diskutera kvalitetsmålen som föreslås.
- [Åtgärdsprogram: Visst underlag finns för Saxån och Braån. Övriga delar saknas i stort.
- [Miljöövervakning: Omfattande kontrollprogram finns redan. Osäkert vad som saknas och om vattendirektivet föranleder att ytterligare övervakning bör ske.
- [Kommunikation: ”Fånga upp idéer på det lokala planet och förankra förslag samt sprida information. I sin relation till länsstyrelserna ska vattenråden ge information och underlag så att det går att följa hur delaktighetsprocessen och förankringsprocessen har fungerat.” Här bedöms möjligheterna att öka delaktigheten och skapa inflytande som goda genom elektronisk kommunikation, hemsida, möten (dagtid och kvällstid), exkursioner mm.

4. Helhetsperspektivet

Helhetsperspektivet för vattenrådet poängteras både kust-, grund och inlandsvatten, skall behandlas.

Övrigt

Väsentliga frågor för Saxån-Braån avrinningsområde kan bli följande vara:

Vattenkvalitet:

Näringsämnesbelastning (myndigheter, lantbrukare, dagvatten, vägverket, reningsverk, mm)

Bekämpningsmedel (myndigheter lantbrukare, livsmedelsindustri)

Erosion – höga halter av suspenderat material (myndigheter, lantbrukare)

Fiskefrågor (myndigheter, fiskeorganisationer)

Grundvattenfrågor (myndigheter, lantbrukare)

Natur och landskap

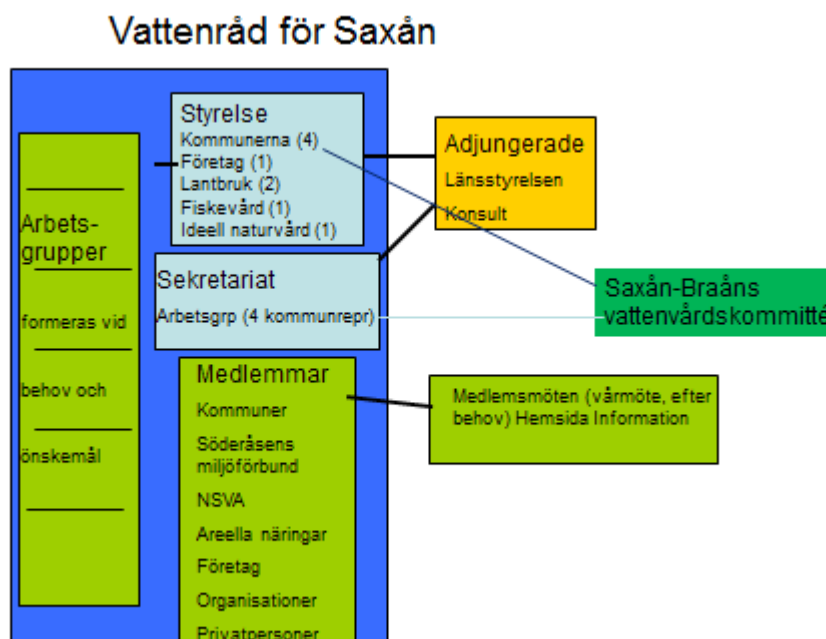
Rekreationsfrågor (jordägarna, myndigheter, turistorganisationer, skolor, naturskyddsföreningar, byalag, hästfolk, hundfolk etc, lantbrukare)

Naturvårdsfrågor (jordägarna, myndigheter, byalag, naturskyddsföreningar, jaktintressen, lantbrukare, jordägare)

Kustnära områden.

Saxån-Braån som pedagogiskt verktyg (skolor, friluftorganisationer)

Förslag till organisation:

* De två representanterna för lantbruk i styrelsen består av en representant för jordägarna och en för lantbrukare.

Olle Nordell
ekolog

Referenser:

1. Mall för årsredovisning (för vattenråd för att få ut ekonomiskt bidrag)
Vattenmyndigheten Västerhavet.
2. <http://www.vattenmyndigheterna.se/Sv/publikationer/vasterhavet/broschyror/Pages/samverkan-inom-vasterhavet.aspx>
3. <http://www.vattenmyndigheterna.se/Sv/sodra-ostersjon/deltagande-och-dialog/vattenrad/Pages/default.aspx>
4. Sveriges Vattendragsorganisationers webbportal. <http://www.vattenorganisationer.se/>